MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Länsimaiseen sananvapauskäsitykseen kuuluu se, että kaikilla on oikeus saada äänensä kuuluviin. Myös Putin-mielisillä kirjoittajilla.
PÄÄTOIMITTAJA ANTTI KOKKONEN LAPIN KANSASSA

Valtio ei näe metsäänsä puilta

Metsähallitus on myymässä tänä vuonna valtion talousmetsiä yhteensä 15 000–17 000 hehtaaria. Kaupattava ala on kaksinkertaistunut vuodessa ja yli kolminkertainen edellisvuoteen verrattuna.

Metsähallituksella on selkeä syy metsiensä myynnille. Valtio-omistaja on asettanut laitokselleen niin kireät tulostavoitteet, että rahat kerätäkseen sen on pakko myydä tuottavaa omaisuuttaan.

Valtion metsien myyntiin on syytä suhtautua kriittisesti. Normaalioloissa Metsähallitus luopuu maistaan muun muassa tilusjärjestelyissä tai maan vaihdoissa.

Kun valtiolle päätyy metsää esimerkiksi perintöinä, on luontevaa, että metsä myydään lisämaiksi siitä kiinnostuneille aktiivisille metsätalouden harjoittajille. Metsähallitus onkin aktiivisesti pyrkinyt eroon sirpaleisista ja kaukana valtion metsistä olevista palstoistaan.

Nyt kaupattavaksi päätyy pakostakin isoja yhtenäisiä metsäaloja. Ainakin osa niistä on niin isoja, että tavanomaiset metsätilat eivät pysty niistä kilpailemaan. Ostajiksi saattavat päätyä esimerkiksi kansainväliset sijoittajat.

Valtion metsiä on totuttu pitämään tärkeänä, kansallisena omaisuutena. Metsien lisäksi kyse on laajoista vesialueista ja luontoarvoista.

Kansalaisten kannattaisi olla hereillä ja huomata, mitä heidän omaisuudelleen on tapahtumassa. Jostakin syystä metsien myynti ei herätä suurta huomiota.

Nykysuomalaiselle valtion metsä näyttää olevan vain metsää tuolla jossain. Kyse on kuitenkin 3,5 miljoonasta hehtaarista talousmetsää. Ei ole yhdentekevää, kuka sen omistaa.

Valtion omistajaohjaus metsissään vaikuttaa haparoivalta. Vasen käsi ei tunnu tietävän, mitä oikea tekee.

Valtio vaatii metsistään tänä vuonna 135 miljoonan euron tuottoa. Metsien tulevaa tuottoa kuitenkin leikataan samalla paitsi myymällä metsämaata, myös asettamalla sitä suojeluun.

Jo tehdyillä päätöksillä valtion metsien lisäsuojelu leikkaa tänä vuonna metsätaloutta 13 000 hehtaarilla. Jos aiottu 17 000 hehtaarin myynti toteutuu, poistuu valtiolta metsää talouskäytöstä yhteensä 30 000 hehtaaria.

Hakkuumahdollisuuksia valtio menettää omien toimiensa ansiosta vuositasolla 150 000 kuutiometriä. Metsähallituksen liikevoitosta määrä nipistää 4–6 miljoonaa euroa. Vieläköhän omistaja aikoo kiristää tulosvaatimuksiaan?

On hyvä, että maa-ja metsätalousministeri Petteri Orpo (kok.) sanoi eduskunnan budjettikeskustelussa torstaina, että isompien lohkojen mahdolliselle myynnille pitää laittaa stoppi. Orpon mielestä tuloutusvaatimukset ovat olleet aika kovia eikä tällä tasolla voida montaa vuotta mennä.

Maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo (kok.) haluaa rajat Metsähallituksen metsien myynnille.

On vaikea ymmärtää, kuinka valtiolla nykyisessä taloustilanteessa on varaa haaskata metsiensä tuottoa. Metsien suojelun osalta taloudellista vahinkoa ei kärsi ainoastaan valtio, vaan lisäksi metsiin jäävä puu jää jalostamatta. Seurauksena menetetään tuotantoa, työpaikkoja ja vientiä.

Kun valtio kiristää metsiensä tulosvaatimuksia yli tuottokyvyn, se voisi kohtuuden nimissä vaatia itseltään myös korvauksia suojelualan lisäämisestä. Metsähallituksen tuloutuskyky paranisi, jos se saisi suojelusta rahaa esimerkiksi ympäristöministeriön varoista.

Tällaisessa rahan taskusta toiseen siirtelyssä ei tietenkään ole tolkkua. Silti tapa näyttää valtaavan alaa talouden rehelliseltä tilinpidolta.

Metsähallitusta ohjaa nykymallissa kaksi ministeriötä. Talousmetsien osalta valta on maa- ja metsätalousministeriössä, suojelua ja virkistyskäyttöä ohjaa ympäristöministeriö. Kahden herran palvelemisessa on ristiriitoja.

Vihreiden mukana hallituksesta lähtee puolueen puheenjohtaja, ympäristöministeri Ville Niinistö. Nyt voisi olla oikea hetki siirtää valtion metsistä päättäminen yhteen ministeriöön.

Ministeriön uusi nimi – ruoka- ja luonnonvaraministeriö – on sekin varastossa odottamassa.

Kyse on 3,5 miljoonasta hehtaarista talousmetsää.

Järkevää yhteistyötä

Yhteistyö maatilojen välillä on yleistä. Pellervon Taloustutkimus PTT:n selvityksen mukaan kolme neljästä maatalousyrittäjästä tekee jonkinlaista yhteistyötä toisten maatilojen kanssa. (MT 19.9.)

Yhteistyöllä haetaan muun muassa säästöjä pääomakuluihin ja työaikaan sekä mahdollisuutta saada käyttöön tehokkaampia koneita.

Toiminnan tärkeydestä kertoo, että yhteistyötä tekevistä maatiloista valtaosa pitää sen merkitystä tilojen toiminnalle suurena tai erittäin suurena.

Maatilojen välinen yhteistoiminta ei ole uusi ilmiö. Sitä on maaseudulla tehty vähintäänkin vuosikymmeniä. Tilojen välisen suoran yhteistyön lisäksi esimerkiksi maamiesseurat ja maa- ja kotitalousnaiset ovat omistaneet erilaisia koneita ja laitteita, joita niitä tarvitsevat ovat voineet vuokrata.

Kotieläintilojen koon kasvaessa tärkeiksi yhteistyömuodoiksi ovat tulleet lannanluovutus ja rehujen sopimusviljely. Toiminta antaa myös mahdollisuuden keskittyä siihen, minkä itse parhaiten osaa. Kaikkea ei tarvitse tehdä itse.

Toiminnan luontevuudesta kertoo, että valtaosa maatilojen välisestä yhteistyöstä tehdään ilman kirjallista sopimusta. PTT:n tutkimuksen mukaan kumppanin tärkeimpiä ominaisuuksia ovatkin luotettavuus, toimiva henkilökemia ja motivaatio tehdä työt hyvin.

Tilojen välisiä yhteystyömuotoja on lukuisia. Jokaisella tilalla tietenkin päätetään, mitä voidaan tehdä yhdessä ja mitkä asiat halutaan hoitaa itse. Yhteistyö on kuitenkin yksi tehokas keino vähentää kustannuksia ja sitä kautta parantaa maatalouden kannattavuutta.

VIERASYLIÖ

Ihmisen löydettävä tie kestävyyteen

Maailman talous on nälkäisempi kuin koskaan. Ihminen nakertaa vuosi vuodelta yhä enemmän planeetan varoja, siis elää sekä sen tuotosta että kapasiteetista.

Luonto ja ilmasto kärsivät, kun maapallo ei riitä ihmiselle – olemme jo neljänkymmenen vuoden ajan eläneet yli planeetan biologisen kantokyvyn.

Planeettamme suurin paine ei siis ole köyhien maiden nopea väestökasvu (niin kuin usein väitetään), vaan rikkaiden maiden korkea kulutustaso. Ilman radikaalia muutosta tämä ekvaatio ei voi johtaa muuhun kuin sivilisaatiomme murenemiseen. Itse asiassa tämä murneminen on jo meneillään.

Näin kirjoittaa David Jonstad, ruotsalainen kirjailija ja Klimatmagasinet Effektin päätoimittaja, kirjassaan Kollaps (Ordfront 2013). Hän on realistinen, lukenut ja jopa humoristinen. Kulutusjuhlan aika on ohi, nyt pitää selvitä krapulasta. Ikuinen kasvu rajatulla planeetalla on mahdottomuus.

Ongelma on, että kasvuyhteiskunnan poliitikot eivät halua nähdä muita vaihtoehtoja, koska niihin liittyy toisenlaisia, erittäin vaikeita konflikteja. Status quo on säilytettävä romahduksen välttämiseksi. Joten pysytään mieluummin edelleen kasvuideologiassa. Jonstad lainaa osuvasti Ihmemaan Liisan sanoja: ”Sinun täytyy juosta nopeammin ja nopeammin pysyäksesi samassa kohdassa”.

Ihmisen riippuvuus luonnosta unohdettu

Nykyisessä maailmanjärjestyksessä 20 prosenttia maailman väestöstä käyttää lähes 80 prosenttia maapallon resursseista.

Luonnonvarojen kaupallinen kilpahyödyntäminen on johtanut siihen, että luonnonvararesurssit tyhjenevät toinen toisensa jälkeen ja uusien löytäminen menee yhä hankalammaksi ja kalliimmaksi. ”Matalalla roikkuvat hedelmät ovat jo poimitut.”

Samalla meneillään on globaalinen, sosiaalisesti syvästi moraaliton ilmiö, ns. epätasainen vaihto. Se tarkoittaa sitä, että kauppasuhteessa toinen hyötyy toisen kustannuksella, muun muassa elektroniikkabisneksessä.

Teollisen sivilisaation keskustan ja raaka-aineita tuottavan periferian välillä oleva epätasainen vaihto tapahtuu meidän näkökenttämme ulkopuolella, emmekä enää tajua pohjimmiltaan olevamme riippuvaisia luonnosta.

Miten reagoimme tähän tietoon? Muistammeko riippuvuuttamme luonnosta ja osaammeko uudestaan kytkeytyä siihen? Mitkä arvot nousevat kunniaan, kun näemme itsemme osana luontoa?

Muutos pakottaa ”maalaistumaan”

Maailmantalouden ja politiikan monimutkaisuus laajenee ja kallistuu jatkuvasti. Jonstad on tutkinut aiempia sivilisaatioita, niiden kompleksisuuden syntyä, kasvua ja murenemista, sekä sitä, miten ihmiset selvisivät ja jatkoivat elämää romahduksen jälkeen.

Ikuinen kasvu rajatulla planeetalla on mahdottomuus.

Raa’asti yksinkertaistaen kuvailisin Jonstadin tulevaisuuden näköalaa näin: Kriisi on päällä, kaikki muuttuu, se ei ole helppoa, mutta ihmiskuntana pystymme selviämään siitä.

Ymmärrän sen toisin sanoen maallikkona niin, että tavallisena kansalaisena on lähdettävä toisesta suunnasta kuin kompleksien systeemien purkamisesta.

Kiitollisena ajattelen kuitenkin niitä taloustutkijoita ja muita asiaan paneutuneita, jotka jatkuvasti tekevät työtä juuri kasvupakon purkamisen ja kestävän kehityksen hyväksi.

Rohkaistuna aiempien sivilisaatioiden kokemuksista Jonstad toteaa, että meidän on siirryttävä yksinkertaisen ja luonnonläheisen elämäntavan harjoittelemiseen. Tähän kuuluu muun muassa epätasaisen vaihdon lopettaminen, lentämisestä ja autosta luopuminen sekä muun energiatarpeen alentaminen.

Tämä tarkoittaa muun muassa paikalla olemista, ”maalaistumista”, oman ruoan viljelemistä, vaihtotaloutta, menojen vähentämistä, maanläheisien käytännön asioiden oppimista ja yhteistä tekemistä, joihin liittyvät lujat paikalliset verkostot ja paikalliset elinkeinot.

Onneksi ihminen on sopeutuvainen

Tulevat sukupolvet kohtaavat nämä asiat samaan tahtiin kuin fossiilinen resurssipohja pienenee pienenemistään.

Valtavien muutosten tuomat globaalit konfliktit eivät siis ole ainoa Jonstadin selostama tulevaisuuden skenaario, vaan hän toteaa myös, että ihminen pystyy kriisissä toimimaan solidaarisesti ja yhteistyössä. Tämä nähtiin esimerkiksi lähihistoriassamme monin paikoin toisen maailmansodan jälkeen.

Onneksi ihminen on sopeutuvainen. Suunnitteleminen vauhdittaa luovuutta ja lisää valmiutta. Kyky kestää mullistuksia ja sopeutua uuteen tilanteeseen kasvaa ja kehittyy suunnitellessa. Siirtymä murenevasta kasvuyhteiskunnasta ja fossiiliaikakaudesta paikalliseen ekologiseen infrastruktuuriin on jo lähtenyt alhaaltapäin liikkeelle.

Kaikista synkistä ennusteista huolimatta tuntemani into ja ilo välttämätöntä siirtymää ajatellessani ovat paljon suuremmat kuin pelko tämän kasvuyhteiskunnan romahduksesta.

Liikkeet etsivät tietä kohtuuteen

Maailmassa syntyy jatkuvasti ekokyliä, slow-ajattelua, siirtymä- ja kohtuusliikkeitä.

Pohjois-Karjalan Kohtuusliike (www.kohtuusvaarassa.com) on jo toiminut monta vuotta eri alojen tutkijoiden ja muiden kansalaisten kohtuusfoorumina. Salossa on vuodesta 2010 toiminut pieni, vapaa ja sitoutumaton kansalaisryhmä Salon TasausKohtuusPaja, jossa vaalitaan samoja pyrkimyksiä kohti elämäntapamme sopeuttamista luonnon ehtoihin ja kohti globaalista solidaarisuutta.

Paja järjestää 26.–28. syyskuuta 2014 Polkuja kohtuuteen -kansalaisseminaarin, jonne saapuu suomalaisia tutkijoita ja aktivisteja yhdessä pohtimaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäviä tulevaisuuden näkymiä (www.tulevaisuuttatakomassa.fi).

TasausKohtuusPajassa toivotaan, että avoin seminaari voisi rohkaista tavallisia ihmisiä ja eri alojen toimijoita tulemaan yhteen vaikuttamaan kohtuullisemman elämänmuodon ja kestävän yhteiskunnan rakentamiseksi.

PAULA HARTMAN
Kirjoittaja on Helsingissä syntynyt nykyisin pertteliläinen pappi, Salon TasausKohtuusPajan perustajajäsen, joka on vaihtanut pienimuotoiseen omavaraismaaelämään puolison ja kotieläinten kanssa.

RAHIKAINEN

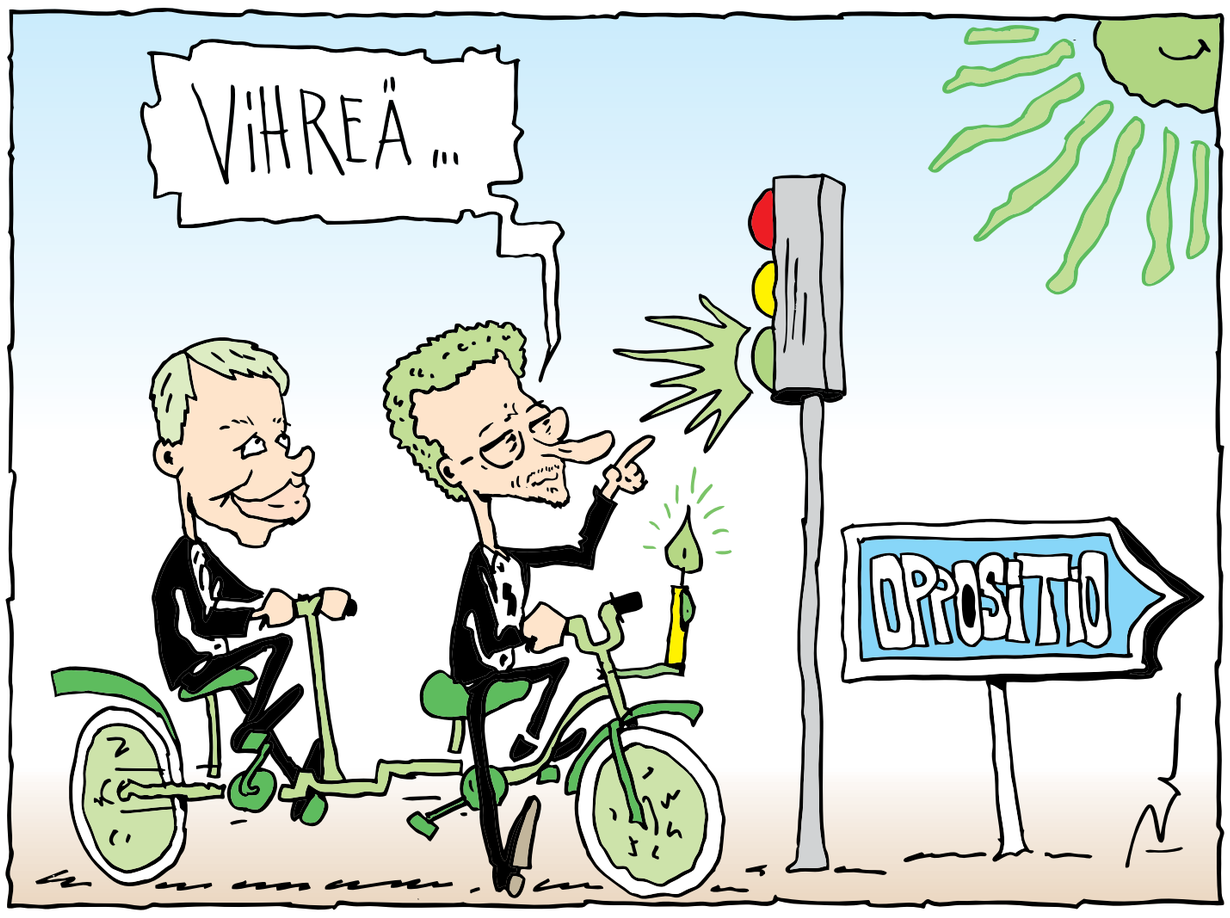

LEHTIKATSAUS

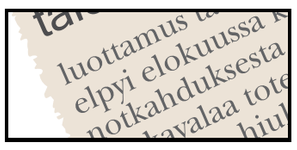

Kirkkovaalit pitää uudistaa

Savon Sanomat pohtii, voisiko kirkko lisätä jäsentensä suoraa vaikuttamista.
”Innokkaimmin seurakuntalaiset ottavat yleensä kantaa valitessaan itselleen kirkkoherraa. Kirkkoherran vaali on suorinta mahdollista vaikuttamista, jonka eniten ääniä saanut ehdokas voittaa.”

”Ennen kirkkovaltuustojen aikaa muistakin tärkeistä asioista päätettiin enemmistöperiaatteella niin kutsutuissa kirkonkokouksissa.”

”Voisiko kirkonkokoukset herättää uudelleen henkiin ohjaamaan päätöksentekoa silloin, kun kysymyksessä ovat todella tärkeät asiat, esimerkiksi seurakuntien yhdistämiset?”

Euro heikkenee - vihdoinkin

Keskisuomalainen arvioi euron heikentyvän viimein dollariin nähden, kun Yhdysvaltain keskuspankki lopettelee elvytystä ja EKP pitää koron alhaalla.
”Euron heikentyminen voi luoda edellytyksiä euroalueen ja Suomen elpymiselle. Samalla se luo tuontitavaroihin hinnannousupainetta. Se olisi tervetullutta, sillä hintojen alentuminen eli deflaatio on euromaiden pahin uhkakuva.”

Vihreiden linja kirkastuu

Ilkka pitää vihreiden eroa hallituksesta puolueen äänestäjäkunnan kannalta järkevänä.
*”Miksi puolue antaisi vain SDP:n kerätä pisteet ydinvoiman vastustamisesta hallitusäänestyksessä? SDP:n naiset **Piia Viitanen**, **Krista Kiuru** ja **Susanna Huovinen** sekä **Erkki Tuomioja** olivat vastustamassa ydinvoimaa. Vihreät ei halua demareita tontilleen.*

*Enemmänkin puolue olisi voinut saada lähdöstään irti, ellei puheenjohtaja **Ville Niinistö** olisi mennyt tärvelemään välejään suomettumis-lausunnoillaan.*

Hän on oikeassa siinä, että kaikesta pitää voida keskustella, mutta sanalla on kovin erilainen kaiku eri ikäluokkiin.”

KOLUMNI: REA PELTOLA

Maaseutumatkailua kaikkina vuodenaikoina

Aurinko loistaa heleänsinisellä taivaalla. Rantapeltojen kirkkaanvihreä nurmi peilautuu järvenpinnasta.

Kaislikon laidalla lipuu vene. Siinä istuu levollinen kalastaja. Kullanhohtoiset koivut, sinivihreät kuuset ja pihlajanmarjat värittävät järven takana nousevan harjun.

Kylätiellä vastaan tulee metsästäjiä koirineen. Marjastajilla on korit täynnä puolukoita.

Sienikoreissa näkyy kirkkaankeltaisia kantarelleja ja mustia torvisieniä. Miellyttävästi tuoksuvat herkkutatit ovat isoja kuin limput.

Illansuussa taivas tummuu hiljalleen musteensiniseksi ja pään päälle kaartuu Linnunradan hohtava vyö.

Kuu nousee oranssinpunaisena ja valuttaa keltaisen valojuovan järven yli. Raikkaassa ilmassa vietetyn päivän jälkeen lämmitellään saunakamarin tulen loimussa.

Aamuhämärissä järviltä kohoaa paksu valkoinen sumu. Se muuttaa maiseman salaperäiseksi. Maatuvien lehtien mausteinen tuoksu leijailee ilmassa.

Kumma kyllä, matkailukausi on ohi. Suomalaiset matkailevat juhannuksesta elokuun alkuun. Keski-Euroopassa paras lomakausi on elokuu. Silloin monet suomalaiset majoituspaikat ja kesäravintolat ovat jo suljettuja.

Matkailija haluaa tietää, millaista maaseudulla oikeastaan on pimeimpään aikaan.

rea.peltola@maaseuduntulevaisuus.fi

Ajatus on, että kun koulut alkavat, suomalaiset matkustavat kaupunkiin. Olipa heillä sitten kouluikäisiä lapsia tai ei.

Yhä useampi suomalainen viettää silti maaseudulla pitkiä aikoja myös syksyllä, talvella ja keväällä. Vapaa-ajan asunnot on varusteltu ympärivuotista käyttöä varten.

Eläkeläisillä on aikaa ja varaa majoittua myös majataloissa ja maatilamatkailupaikoissa. On hauska kokeilla uusia makuja, etsiä lähiruokaa ja paikallisia tuotteita.

Jos vain palvelut ovat saatavilla muulloinkin kuin sydänkesällä.

Lapissa ja laskettelukeskuksissa tarjotaan toki talvimatkailun palveluita ja ruskaretkiä. Syksyn, kevään ja talven matkailua voisi tarjota muuallakin.

Suomessa on ainakin neljä hienoa vuodenaikaa. Voi olla, että vuodenaikoja on oikeastaan kuusi, tai kahdeksan.

Syyskesän jälkeen alkaa oikea syksy. Ruskan ja hirvenmetsästyksen aikaan voi saada muhkeita suppilovahverosaaliita.

Alkutalvella pääsee ihailemaan kuuraisia pensaikkoja ja hopeanvärisiä metsiä. Voi seurata järvien jäätymistä ja purojen muuttumista helisevän pitsin reunustamiksi juoviksi.

Sydäntalven lumi tuo talvimaisemaan suuren määrän valoa. Yöaikaan voi kävellä tähtien ohjaamana.

Aamuiset käpälänjäljet paljastavat, ketkä kaikki liikkuvat samoilla mailla. Saukon liukumäki, jäniksen hyppelyt ja hiirten tanssikuviot kertovat villistä yöelämästä.

Kevättalven aurinkoiset hanget ja sulavan lumen paisuttamat purot ovat riemukkaita kokemuksia ihmiselle, joka elää arkipäivää autojen ja korkeiden talojen reunustamien kuilujen pohjalla.

Ensimmäiset sinivuokot yllättävät sammalikossa. Vasta äestetty pelto tuoksuu heräävälle keväälle.

Alkukesä on oikullinen ja ihana. Tuomi, omenapuut ja syreenit tuoksuvat. Varhaista satoa poimitaan puutarhoissa. Helteet ja ukkosmyrskyt kutsuvat seikkailuihin.

Sydänkesä muuttaa maaseudun vilkkaaksi ja kiireiseksi. Kun kaupunkilaisilla on loma, maaseudun matkailuyrittäjät tekemät pitkää työpäivää. Hyvä niin.

Työtä voisi riittää koko vuodeksi, ja investoinnit olisivat tehokkaammassa käytössä, jos matkailukausi olisi pitempi.

Kuuden viikon mittainen lomasesonki ei ole mikään luonnonlaki. Jos alueen maaseutumatkailuyritykset päättävät yhteistuumin tarjota palveluitaan myös syksyllä, talvella, keväällä ja alkukesällä, matkailijan on helppo tulla paikalle.

Muutos ei tapahdu itsestään. Matkailija haluaa tietää, millaista maaseudulla oikeastaan on pimeimpään aikaan.

Pimeää, kurjaa ja märkää? Vai hiljaista ja rauhallista, saunailtoja, hirvipaistia ja huurteisia aamuja?

Onko majoituspaikassa takka? Voiko järvessä uida avannossa? Saako ravintolasta kauden herkkuja? Mistä voi ostaa käsintehdyn puukon tai villapaidan?

Yhteinen markkinointi ja palveluiden sovittaminen yhteen voisi tuoda paremman kannattavuuden kaikille paikkakunnan matkailuyrittäjille. Ja parempaa palvelua asiakkaille. Ympäri vuoden.